

ข้อแนะ

เวทีการประชุมอาเซียนว่าด้วยแรงงานข้ามชาติ ครั้งที่ ๗

๒๐-๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗, กรุงเนปิดอว์ ประเทศเมียนมาร์

เวทีการประชุมอาเซียนว่าด้วยแรงงานข้ามชาติ ครั้งที่ ๗ ซึ่งมีหัวข้อการประชุมเรื่อง “การสู่ประชาคมอาเซียน ปี ๒๕๕๘ โดยการยกระดับมาตรการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิแรงงานข้ามชาติให้ดียิ่ง” ได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๐-๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ณ กรุงเนปิดอว์ ประเทศเมียนมาร์ โดยมีผู้แทนจากรัฐบาล องค์กรนายจ้าง องค์กรแรงงาน และองค์กรภาคประชาสังคมจากรัฐสมาชิกอาเซียน สำนักงานเลขาธิการอาเซียน องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (ILO), องค์กรระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน [IOM] องค์กรเพื่อสตรีแห่งสหประชาชาติ [UN Women] สมาพันธ์นายจ้างอาเซียน [ACE] สภาสหภาพแรงงานอาเซียน [ATUC] สหพันธ์ลูกจ้างในภาคบริการของอาเซียน (ASETUC) และคณะทำงานแรงงานข้ามชาติอาเซียน [TFAMW] เข้าร่วมการประชุมครั้งนี้

การประชุมอาเซียนว่าด้วยแรงงานข้ามชาติ ครั้งที่ ๗ นี้จัดขึ้นเพื่อเป็นกาดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิของแรงงานข้ามชาติ โครงการดำเนินงานของรัฐมนตรีกระทรวงแรงงานอาเซียน ประจำปี ๒๕๕๓-๒๕๕๘ และร่างพิมพ์เขียวประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (แผนปฏิบัติการ C.2.ii) ซึ่งกำหนดให้จัด ประชุมประจำปีระดับอาเซียนว่าด้วยแรงงานข้ามชาติ เพื่อเป็นเวทีสำหรับการอภิปรายและหารือในวงกว้างเกี่ยวกับประเด็นแรงงานข้ามชาติ ภายใต้การสนับสนุนของคณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยการดำเนินการตามปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิของแรงงานข้ามชาติ (ACMW) ซึ่งมีหน้าที่รายงานต่อที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสแรงงานอาเซียน (SLOM)

โดยการพิจารณาแนวทางตามมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ผู้เข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้เห็นชอบเพื่อเสนอแนะมาตรการที่เป็นรูปธรรมดังต่อไปนี้เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ ตลอดจนรับมือแก้ไขความเสี่ยงต่างๆของแรงงานข้ามชาติทั้งชายและหญิงในภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามพันธกรณีของรัฐสมาชิกอาเซียน ในข้อ ๘ และข้อ ๑๓ แห่งปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิของแรงงานข้ามชาติ

การส่งเสริมการคุ้มครองการจ้างงานที่เป็นธรรมและเหมาะสม การจ่ายค่าจ้าง และการเข้าถึงสภาพการทำงานที่มีคุณค่าและสภาพความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับแรงงานข้ามชาติ:

1. สัญญาจ้างงานควรมีมาตรฐานตามกฎหมายแรงงานของแต่ละประเทศ และสอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานหลักและข้อบทที่ ๒๒ แห่งข้อแนะนำด้วยการย้ายถิ่นฐานเพื่อการทำงานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๘๖ ค.ศ. ๑๙๔๙;
2. สัญญาจ้างงานมาตรฐานควรระบุเงื่อนไขและข้อกำหนดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจ้างงาน สิทธิ และความรับผิดชอบของแรงงานชายและหญิงและนายจ้าง โดยหลักการดังกล่าวควรนำมาใช้ในภาคการผลิตที่แรงงานมีความเสี่ยงและเข้าถึงยาก อาทิ ภาคการประมง งานบ้าน และงานก่อสร้าง ตลอดจนกลไกการร้องเรียน/ร้องทุกข์ รวมถึงข้อมูลของหน่วยงานที่สามารถติดต่อได้และระบบการยื่นร้องเรียน/ร้องทุกข์ตามกฎหมาย ทั้งนี้สัญญาจ้างงานควรเขียนเป็นภาษาที่แรงงานข้ามชาติเข้าใจ โดยจัดให้นายจ้างและลูกจ้างลงนามก่อนออกเดินทาง แรงงานข้ามชาติควรได้รับสำเนาฉบับสัญญาจ้างงาน;
3. ควรมีการพัฒนาแนวทางปฏิบัติ/กรอบสัญญาจ้างงานมาตรฐานโดยประเทศสมาชิกอาเซียน โดยมีการหารือและการขอข้อเสนอแนะจากประเทศสมาชิกทั้งประเทศต้นทางและประเทศปลายทาง หุ้นส่วนทางสังคม องค์การภาคประชาสังคม และสมาคมแรงงานข้ามชาติ และโดยพิจารณากฎหมายแรงงานของประเทศสมาชิกอาเซียนที่บังคับใช้อยู่;
4. ควรยกเลิกการใช้สัญญาจ้างงานแทนที่ซึ่งไม่ได้เป็นไปตามที่ตกลงและสัญญาจ้างที่มีเงื่อนไขและข้อกำหนดที่ต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด หากนายจ้างไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงตามสัญญาควรมีการลงโทษที่เหมาะสม และบันทึกในฐานข้อมูลของรัฐสมาชิกอาเซียนตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและกฎระเบียบระดับชาติ ในกรณีที่สัญญาจ้างออกโดยบุคคลอื่นที่มีใช้นายจ้างซึ่งมีกฎหมายอนุญาตให้กระทำได้ ควรมีการติดตามตรวจสอบอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด;
5. รัฐบาลควรดำเนินการและส่งเสริมมาตรการ และจัดสรรทรัพยากรเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิแรงงานข้ามชาติ รวมทั้งดำเนินการตรวจแรงงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งรวมถึงภาคการผลิตและสถานที่ทำงานที่มีความเสี่ยงและเข้าถึงยาก (อาทิ การประมง เหมืองแร่ ป่าไม้ เกษตรกรรม และงานบ้าน) ควรจัดการฝึกอบรมพนักงาน

ตรวจแรงงาน และจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจร่วมจากหลายภาคส่วนสำหรับการตรวจแรงงาน ทั้งนี้อนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ ๑๘๙ และข้อแนะนำฉบับที่ ๒๐๑ ประกอบอนุสัญญาฯ ได้ให้แนวทางด้านการตรวจแรงงานสำหรับแรงงานทำงานบ้าน;

6. ควรปรับปรุงมาตรการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย โดยนายจ้างควรจัดการอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และการจัดให้มีอุปกรณ์คุ้มครองส่วนบุคคลตามรายการนี้ ณ สถานที่ทำงานเมื่อแรงงานข้ามชาติเดินทางมาถึง และควรจัดดำเนินการอย่างสม่ำเสมอภายหลังจากนั้น ตลอดจนจัดให้มีข้อมูลและการวิเคราะห์ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยโดยจำแนกเป็นรายการส่วนต่างๆ;

7. ควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลแบบเบ็ดเสร็จ และศูนย์ข้อมูลแรงงานข้ามชาติในแต่ละรัฐสมาชิก และมีการบูรณาการในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับภูมิภาค เพื่อให้มีกลไกการคุ้มครองที่ดียิ่งขึ้นสำหรับแรงงานข้ามชาติผู้ชายและผู้หญิง ในกรณีนี้ ควรมีการจัดบริการสายด่วนตลอด ๒๔ ชั่วโมง เป็นภาษาต่างๆ ที่แรงงานข้ามชาติเข้าใจ และควรจัดให้มีระบบส่งต่อเพื่อรับบริการอื่นๆ ที่แรงงานข้ามชาติจำเป็นต้องได้รับ ศูนย์ข้อมูลแรงงานข้ามชาติที่ดำเนินการโดยรัฐบาล องค์กรนายจ้าง องค์กรลูกจ้าง และองค์กรภาคประชาสังคม ควรจัดบริการสนับสนุนและการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติในประเทศปลายทาง และมีการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด;

8. ควรมีการจัดตั้งระบบส่งต่อ ระหว่างประเทศต้นทางและประเทศปลายทาง ซึ่งดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้สถานทูตควรจัดให้ความช่วยเหลือเพื่อให้มีการจ่ายค่าชดเชยและการให้สิทธิประโยชน์ตามที่ควรแก่แรงงานข้ามชาติในเวลาที่เหมาะสม แม้เมื่อหลังจากที่แรงงานข้ามชาติได้เดินทางกลับประเทศต้นทาง ซึ่งรวมถึงการดูแลสุขภาพและการรักษาในกรณีผลกระทบระยะยาวจากการบาดเจ็บและโรคจากการทำงาน ทั้งนี้ควรมีการดำเนินการศึกษาระดับภูมิภาคโดยร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน เพื่อสำรวจประเด็นท้าทายและช่องว่างหรือปัญหาเชิงนโยบายในการช่วยเหลือแรงงานที่มีสภาวะทุพพลภาพกลับคืนสู่สังคมเมื่อเดินทางถึงประเทศต้นทาง;

9. ทูตแรงงานควรได้รับการฝึกอบรมเป็นอย่างดี และได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอ เพื่อให้ความช่วยเหลือในประเทศปลายทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ควรมีการกำหนดจำนวนทูตแรงงานให้มีความเหมาะสมตามสัดส่วนโดยภาพรวมของจำนวนแรงงานข้ามชาติชายและหญิง

10. ในกรณีที่เป็นไปได้ ควรมีการสร้างเสริมศักยภาพของบริษัทจัดหางานในการจัดหางานที่สร้างความมั่นคงในค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ที่ดีขึ้นให้กับแรงงานข้ามชาติ รวมถึงการลดค่าธรรมเนียมหรือยกเลิกมิให้มีการคิดค่าธรรมเนียมการจัดหางานจากแรงงานข้ามชาติ;

11. ควรมีการดำเนินการมาตรการเพื่ออำนวยความสะดวกให้แรงงานข้ามชาติทั้งชายและหญิงสามารถเข้าถึงการเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานและสมาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคการผลิตที่ยังไม่มีการจัดตั้งกลุ่มแรงงาน;

12. แรงงานที่ขึ้นร้องเรียนควรได้รับการสนับสนุนให้อยู่ในประเทศปลายทางในระหว่างที่มีการดำเนินการตามคำร้อง ในกรณีนี้ แรงงานข้ามชาติและผู้แทนแรงงานข้ามชาติควรได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมและทัน่วงที่ รวมถึงการคุ้มครองแรงงานจากการที่ถูกนายจ้างกลั่นแกล้งตอบโต้ในระหว่างที่ยื่นคำร้องทุกข์

จัดทำนโยบายและกระบวนการเพื่ออำนวยความสะดวกในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวกับการย้ายถิ่นเพื่อการทำงานของแรงงาน รวมถึงการจัดหางาน การเตรียมการด้านการจัดส่งแรงงานไปต่างประเทศ การคุ้มครองแรงงานข้ามชาติในขณะที่อยู่ในประเทศปลายทาง ตลอดจนการส่งกลับประเทศ และการบูรณาการกลับสู่ประเทศต้นทาง:

13. ส่งเสริมให้องค์กรนายจ้างและองค์การลูกจ้าง โดยการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับองค์กรภาคประชาสังคมได้เข้าร่วมการเจรจาทางสังคมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ในการพัฒนา ดำเนินการ ปรับแก้ไข และ/หรือติดตามตรวจสอบนโยบายและโครงการของรัฐสมาชิกอาเซียนเกี่ยวกับการย้ายถิ่นแรงงานที่ตอบสนองต่อมิติชายหญิง;

14. แรงงานข้ามชาติ องค์กรลูกจ้างและองค์กรนายจ้าง รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นมีการเข้าถึงและรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดกฎหมาย นโยบาย กฎ และระเบียบระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานและการย้ายถิ่นเพื่อการทำงานเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลด้านการเข้าเมืองและกระบวนการ

การยื่นขอลงตราประทับเข้าเมืองแก่แรงงานข้ามชาติในวงกว้าง โดยได้รับการสนับสนุนจากทูตแรงงานและสถานทูต

15. ควรกำหนดนโยบายและกระบวนการจัดหางานที่ไม่ซับซ้อนและง่ายต่อการปฏิบัติและแรงงานข้ามชาติถิ่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบข้อมูลดังกล่าวเป็นอย่างดี รวมทั้งกำหนดให้มีการจัดบริการจัดหางาน ณ ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ และศูนย์ข้อมูลแรงงานข้ามชาติในระดับชาติและระดับท้องถิ่น;

16. ควรกำหนดให้มีการประชุมพิเศษก่อนการจ้างงาน ก่อนการเดินทาง และภายหลังจากที่เดินทางถึงประเทศปลายทางให้กับแรงงานข้ามชาติทุกคนทั้งชายและหญิง โดยกำหนดให้เป็นกิจกรรมภาคบังคับ และไม่มีค่าใช้จ่าย ทั้งนี้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามีส่วนร่วม และควรมีการปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง โดยให้มีเนื้อหาครอบคลุมถึงการให้ความรู้ด้านวัฒนธรรม ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของแรงงานข้ามชาติทั้งชายและหญิง และนายจ้าง;

17. ควรจัดดำเนินการให้ข้อมูลโดยสรุปและให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวของแรงงานข้ามชาติ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและข้อท้าทายที่เกี่ยวกับการทำงานในต่างประเทศ;

18. ควรจัดให้มีโครงการช่วยเหลือสนับสนุน ซึ่งรวมถึงการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับงาน การพัฒนาทักษะที่เน้นตอบสนองความต้องการของตลาด และ/หรือการอบรมด้านการเป็นผู้ประกอบการแก่แรงงานข้ามชาติที่ต้องการเดินทางกลับประเทศ ควรมีการจัดทำเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์และทักษะการทำงานที่ได้รับจากนายจ้าง เพื่อสนับสนุนโอกาสด้านอาชีพที่ดีขึ้นสำหรับแรงงานข้ามชาติทั้งชายและหญิงในประเทศต้นทาง;

19. ควรเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศต้นทางของแรงงานและประเทศปลายทางในการให้ความช่วยเหลือแก่แรงงานข้ามชาติที่มีปัญหาด้านสุขภาพ เพื่อที่จะสร้างหลักประกันให้แรงงานสามารถเข้าถึงการรักษาพยาบาล และบริการสวัสดิการที่เกี่ยวข้อง;

20. ควรส่งเสริมให้องค์กรลูกจ้างในรัฐสมาชิกอาเซียนมีความร่วมมือเพื่อให้เกิดกลไกการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติที่มีประสิทธิผล;

อนึ่ง ผู้เข้าร่วมการประชุมขอแสดงความขอบคุณต่อรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
กระทรวงแรงงาน การจ้างงาน และการประกันสังคม ที่จัดการประชุมและการดูแลที่อบอุ่นได้ดีเป็นอย่างยิ่ง

ผู้เข้าร่วมการประชุมยังได้แสดงความยินดีต่อรัฐบาลแห่งประเทศมาเลเซียที่ได้รับบทบาทเป็นประธานอาเซียน
ในปี ๒๕๕๘ และแสดงความขอบคุณที่รัฐบาลมาเลเซียยืนยันที่จะจัดการประชุมอาเซียนว่าด้วยแรงงานข้าม
ชาติ ครั้งที่ ๘ ในปีหน้า
